Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Svetlana Cușnir

Dosarul nr. 2a-1587/25
2-23055738-02-2a-05052025

D E C I Z I E

28 aprilie 2026 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Diana Corlăteanu
judecători Eleonora Badan-Melnic și Roman Pascari
Grefier Ionela Muturniuc

examinând în ședință publică apelul declarat de către avocatul Zama Vitalie, în interesele apelantei Elena Izvoreanu, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 5 februarie 2025, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Bodrug către Elena Izvoreanu cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobînzii de întîrziere,

A C O N S T A T A T:

ÎN FAPT

1. La 14.04.2023, Andrei Bodrug a depus cerere de chemare în judecată către Elena Izvoreanu cu privire la încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, la 25.04.2020, a fost încheiată tranzacţie cu pârâta Elena Izvoreanu, iar obiect al acestei tranzacţii constituia un împrumut în mărime de 10000 euro.

3. În acest context, a menţionat că la moment, pârâta Elena Izvoreanu nu i-a achitat suma de 10000 euro, termenul de rambursare fiind expirat la 25.10.2020, or, din motive necunoscute pârâta Elena Izvoreanu refuză achitarea sumei sus-menţionate.

4. A indicat că, înscrisul (recipisa) prezentat şi anexat de către Andrei Bodrug, denotă faptul că Elena Izvoreanu nu şi-a executat în termen şi cu bună-credinţă obligaţiile civile asumate în temeiul contractului de împrumut faţă de împrumutătorul Andrei Bodrug.

5. Astfel, înscrisul menţionat atestă că părţile în litigiu Andrei Bodrug, pe de o parte şi Elena Izvoreanu, pe de altă parte, au dat naştere unui raport juridic civil rezultat din contractul de împrumut.

6. Conform art. 1247 alin. (1) din Codul civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract.

7. Conform art. 858 alin. (2) din Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

8. Totodată, a menţionat că, reieşind din prevederile capitolului VII, care reglementează împrumutul, este cert că, Codul civil nu conţine reguli speciale cu privire la forma contractului de împrumut, urmând să fie respectate regulile generale referitoare la forma convenţiei, adică prevederile art. 321 şi 322 din Codul civil, conform cărora actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice se încheie în formă scrisă dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului.

9. Faptul încheierii contractului de împrumut în formă scrisă poate fi demonstrat printr-un înscris, semnat de părţi (împrumutat şi împrumutător), prin telegrame, telefonograme, solicitarea scrisă din partea împrumutatului de amânare a termenului achitării împrumutului, scrisoarea - garanţie cu afirmaţia că împrumutul va fi restituit şi altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

10. A indicat că, conform recipisei semnate de către Elena Izvoreanu în data de 25.04.2020, se denotă că ultima, a împrumutat de la Andrei Bodrug suma de 10000 euro.

11. Conform dispoziţiilor art.308 din Codul civil, actul juridic civil este manifestarea de către persoane fizice şi juridice a voinţei îndreptate spre naşterea, modificarea sau stingerea drepturilor şi obligaţiilor civile. Prin noţiunea de act juridic în sensul art. 308 din Codul civil, este de înţeles că unul din elementele definitorii ale actului juridic civil este manifestarea de voinţă.

12. Suplimentar, a menţionat că, în temeiul art.309 alin.(1), (3) din Codul civil, actul juridic unilateral este manifestarea de voinţă a unei singure părţi. Actul juridic unilateral poate da naşteri la obligaţii pentru terţi numai în cazurile prevăzute de lege, pe când actul juridic bilateral este manifestarea de voinţă concordantă a două părţi.

13. Conform art. 679 alin.(l) din Codul civil, contractul se consideră încheiat dacă părţile au ajuns la un acord privind toate clauzele lui esenţiale.

14. Mai mult decât atât, în temeiul art. 1100 din Codul civil, orice contract trebuie interpretat pe principiile bunei-credinţe şi se interpretează după intenţia comună a părţilor, fără a se limita la sensul literal al termenilor utilizaţi. Or, în temeiul art. 1101 din Codul civil, la interpretarea contractului se va ţine cont de natura lui, de circumstanţele în care a fost încheiat, de interpretarea care este dată acestuia de către părţi sau care poate fi dedusă din comportamentul lor de până la şi de după încheierea contractului, precum şi de uzanţe.

15. Totodată, a menţionat că, conform prevederilor art. 858 alin. (2) din Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

16. Potrivit art. 901 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care nu execută obligaţia, debitorul este ţinut să-1 despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedeşte că neexecutarea obligaţiei nu-i este imputabilă.

17. În acest context, menţionează că, legea stabileşte în mod imperativ *(art. 774 alin. (1) din*

Codul civil) că, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute.

18. Conform prevederilor art. 934 alin. (1) din Codul civil, creditorul are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligaţiei.

19. A susţinut că conform recipisei pârâta şi-a asumat obligaţia să achite suma integrală pană la data de 25.10.2020.

20. A indicat că, de la data de 25.10.2020 *(conform recipisei)* până la 15.04.2023 *(la moment)* sunt 903 zile de întârziere.

21. Remarcă că, în sensul prevederilor art. 942 din Codul civil, debitorul urmează să achite subsemnatului Andrei Bodrug dobânda pentru întârziere ce reprezintă 9% peste rata dobânzii prevăzută la art. 874 din Codul civil, care este stabilită conform Hotărârilor Băncii Naţionale a Republicii Moldova cu privire la nivelul ratelor dobânzilor.

22. Consideră că, pârâta urmează să restituie subsemnatului Andrei Bodrug pe lângă datoria în mărime de 10.000 euro, şi suma ce reiese din dobânda de întârziere pe tot termenul de întârziere = 903 zile, ceea ce constituie *(la moment)* suma de 4.382 euro.

23. Totodată, potrivit recipisei din 25.04.2020 în cazul nerambursării împrumutului în termenul stabilit, pârâtul s-a obligat să achite penalitate de 0,3% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

24. În felul acesta, consideră că, pârâta Elena Izvoreanu urmează să restituie reclamantului Bodrug Andrei pe lângă datoria în mărime de 10.000 euro, penalitatea *(conform recipisei)* în mărime de 0,3% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere ceea ce constituie 5.400 euro *(pentru 180 zile—calculul se anexează),* precum şi suma ce reiese din dobânda de întârziere pe tot termenul de întârziere = 903 zile, ceea ce constituie *(la moment)* suma de 4.382,4 euro *(calculul se anexează).*

25. De asemenea, informează instanţa, că a solicitat (în scris) în convingerea aplanării pe cale extrajudiciară a litigiului apărut achiatrea datoriei şi soluţionarea pe cale amiabilă a litigiului apărut, însă pârâta Elena Izvoreanu nu şi-a onorat nici până în prezent obligaţiile (dovada se anexează).

26. Reieşind din cele expuse şi având ca temei prevederile art. art. 308, 312, 315, 316, 321, 774-776, 858 alin. (2), 864, 874, 901, 942 din Codul civil al RM, precum şi art. 1, 5, 7, 85, 166-167 din Codul de procedură civilă, reclamantul a solicitat a admite cererea de chemare în judecată. A încasa de la pârâta Elena Izvoreanu, în beneficiul reclamantului Andrei Bodrug, datoria în mărime de 10.000 euro. A încasa dobânda de întârziere de la pârâta Elena Izvoreanu, în beneficiul lui Andrei Bodrug, în mărime de 4.382,4 euro pentru 903 zile întârziere *(situaţie la 15.04.2023, pentru suma 10.000 euro).* A încasa penalitatea *(conform recipisei)* de la pârâta Elena Izvoreanu, în beneficiul lui Andrei Bodrug, în mărime de 5.400 euro (pentru 180 zile). A încasa din contul pârâtei Elena Izvoreanu, în beneficiul reclamantului Andrei Bodrug, cheltuielile suportate în acest proces.

27. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 februarie 2025 a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Bodrug către Elena Izvoreanu cu privire la

încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Elena Izvoreanu, în beneficiul lui Andrei Bodrug, datoria în mărime de 10.000 (zece mii) euro, dobânda de întârziere în mărime de 4.382,40 (patru mii trei sute optzeci şi doi,40) euro, penalitatea în mărime de 5.400 (cinci mii patru sute) euro, convertiţi în valută naţională la cursul BNM, la momentul executării hotărârii, cheltuielile de judecată în mărime de 11.660 (unsprezece mii şase sute şaizeci) lei şi cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 5.000 (cinci mii) lei.

28. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 5 februarie 2025, avocatul Zama Vitalie, în interesele apelantei Elena Izvoreanu, a declarat apel, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chisinău, sediul Centru din 05 februarie 2025, cu respingerea integrală a cererii de chemare în judecată a reclamantului ca tardivă, fie ca neîntemeiată.

29. În motivarea apelului avocatul apelantei a menționat că potrivit recipisei "...Izvoreanu Elena ...am primit astăzi [25.04.2020] în împrumut de la Bodrug Andrei...suma de 10.000 Euro". Atenţionează că textul sus menţionat nu corespunde realităţii, or, împrumutul a fost contractat la data de 10 mai 2017 și nicidecum în anul 2020, după cum pretinde reclamantul.

30. Prin Ordonanţa Procuraturii mun. Chisinău din 15 octombrie 2021 s-a dispus refuzul în pornirea urmăririi penale și clasarea procesului penal; în baza plângerii lui Bodrug Andrei. Potrivit acestei ordonanţe împrumuturile banilor de către Izvoreanu Elena de la Bodrug Andrei au avut loc în anul 2017, și nicidecum în anul 2020, după cum se pretinde în recipisa din 25.04.2020. Această ordonanţa din 15 octombrie 2021 nu a fost contestată de către Bodrug Andrei.

31. Art. 186/1 Cod de procedură civilă, prevede că cererile depuse în instanţa de judecată peste termenul de prescripţie extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripţia, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanţa de judecată a excepţiei de tardivitate.

32. Într-un stat de drept în care drepturile şi libertăţile persoanei sunt proclamate valori supreme, prescripţia este menită să asigure protecţia efectivă a drepturilor şi intereselor legitime a persoanelor fizice şi juridice.

33. În acest context, condiţiile stabilite de legiuitor (art. 186/1 Cod de procedură civilă) pentru exercitarea dreptului la acţiune în interiorul termenului de prescripţie, trebuie să asigure o îmbinare echitabilă a intereselor persoanelor fizice şi juridice, inclusiv dreptul de a fi examinată cauza în mod echitabil.

34. Dreptul la un proces echitabil include respectarea principiului egalităţii armelor. Aceasta presupune posibilităţi procesuale egale pentru părţile în proces, indiferent de calitatea lor.

35. Astfel că fiecare parte, atât reclamantul, cât şi pârâtul, trebuie să obţină o posibilitate rezonabilă de a-şi prezenta cauza, în condiţii care să n-o plaseze într-o situaţie net dezavantajoasă sau mai avantajoasă în raport cu adversarul său. Între părţi trebuie să se menţină un echilibru corect.

36. Prin soluţia menţionată, nu va fi limitat dreptul de acces al reclamantului la justiţie, aşa cum dreptul de acces la justiţie nu poate fi absolut, el poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural, cât timp acestea sunt rezonabile şi proporţionale cu scopul urmărit.

37. Accesul la justiţie poate fi limitat, în special prin instituirea condiţiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporţionalitate între interesul persoanei şi scopul legitim urmărit (Guerin contra Franţei, 29 iulie 1998, § 37).

38. Totuşi, limitările nu trebuie să reducă la zero esenţa acestui drept. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei şi, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicaţi în proceduri trebuie să se aştepte ca aceste reguli să fie aplicate (MiragallEscolanoş.a. contra Spaniei, 25 ianuarie 2000, § 33). Curtea Europeană a statuat că, dincolo de limitele care circumscriu conţinutului acestui drept, există loc pentru restrângeri aduse implicit.

39. Dreptul de acces la o instanţă de judecată impune, prin însăşi natura sa, a fi reglementat de către stat, reglementare care poate fi variabilă în timp şi spaţiu, în funcţie de nevoile şi resursele comunităţii şi ale indivizilor (Ashingdane contra Regatului Unit al Marii Britanii).

40. Subliniază că, sub aspect procesual, accesul liber la justiţie se materializează în prerogativele pe care le implică dreptul la acţiune, ca aptitudine legală ce este recunoscută de ordinea juridică oricărei persoane fizice sau juridice care pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenţei sau inexistenţei unui drept. Legiuitorul poate stabili anumite condiţii privind exercitarea drepturilor civile subiective, nerealizarea cărora poate duce la stingerea acestor drepturi.

41. Asemenea condiţii se referă, inclusiv la limitele temporale de apariţie, exercitare sau apărare a drepturilor civile, numite în dreptul civil „termene”. Acestea sunt perioadele de timp, în cadrul cărora titularii drepturilor subiective civile sunt împuterniciţi să-şi realizeze drepturile, nerealizarea acestora fiind sancţionată cu pierderea lor.

42. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea societatea cu răspundere limitată „Grafescolo" c. Moldovei din 22 iulie 2014 a constatat violarea art. 6 a Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, notând că rolul termenelor de prescripţie este de o importanţă majoră atunci când este interpretat în lumina Preambulului Convenţiei, care, în partea sa relevantă, enunţă preeminenţa dreptului ca patrimoniul comun al Statelor contractante. Curtea a constatat că omisiunea unei instanţe judecătoreşti naţionale de a motiva neacceptarea unui argument precum că o acţiune a fost tardivă, a condus la o încălcare a acestei prevederi.

43. La data de 24 iulie 2024 apelanta Izvoreanu Elena a achitat suma de 10,000 Euro, virând suma respectivă pe conturile executorului judecătoresc; corespunzător este neîntemeiată soluţia instanţei de fond privind încasarea datoriei în mărime de 10,000 Euro de la apelantă în favoarea intimatului. Ordinul de încasare a numerarului se anexează.

44. Contrar prevederilor art. 944 Cod civil, care în alin. (2) prevede că în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată

conform dispoziţiilor prezentului articol, fie penalitatea, instanţa de fond a dispus încasarea atât a dobânzii de întârziere, cât si a penalităţii.

45. Avocatul Artur Zagornean, în interesele intimatului Bodrug Andrei, în ședința de judecată a instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel declarată și consideră că instanța de fond a apreciat și stabilit corect toate circumstanțele cauzei, aplicând corect prevederile legislației în vigoare. Consideră a fi neînetemeiate criticile aduse în cererea de apel.

46. Avocatul Zama Vitalie și apelanta Elena Izvoreanu, în ședința instanței de apel nu s-au prezentat, dar au depus cerere de amânare a examinării cauzei invocând imposibilitatea prezentării sale în instanțe de judecată, fără a prezenta careva argumente în susținerea acestui fapt, iar instanța a respins această cerere și a dispus examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa apelantei și a avocatului acesteia.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

47. Art. 385 Cod de procedură civilă:

(1) lit. c) instanţa de apel după ce judecă apelul este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărârea primei instanţe, emiţând o nouă hotărâre.

48. Art. 118 Cod de procedură civilă:

(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

49. Art. 130 Cod de procedură civilă:

(1) Instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

50. Art. 239 Cod de procedură civilă:

Hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.

51. Art. 240 Cod de procedură civilă:

La deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

52. Art. 373 Cod de procedură civilă:

(1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

(2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

(3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.
(4) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
(5) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

53. Art. 774 din Codul civil:
(1) În virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.
(2) Obligaţia poate fi pură şi simplă sau afectată de modalităţi.
(3) Prestaţia trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

54. Art.775 din Codul civil:
(1) Debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.
(2) Este nulă clauza prin care se derogă de la dispoziţiile alin.(1).

55. Art.776 din Codul civil:

56. Obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

57. Art.858 din Codul civil:
(1) Temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii.
(2) Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.
(3) Valorile mobiliare nu pot fi transmise direct în contul achitării datoriei dintre două părţi sub sancţiunea nulităţii absolute, dacă dispoziţiile art.8 din Legea nr.184/2016 cu privire la contractele de garanţie financiară nu prevăd altfel.

58. Art. 901 din Codul civil:
(5) Neexecutarea obligaţiei înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligaţiei şi include neexecutarea totală sau parţială a obligaţiei, executarea necorespunzătoare sau cu întârziere a obligaţiei.

59. Art. 942 din Codul civil:
(1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale.
(2) Rata dobînzii de întîrziere este egală cu rata prevăzută la art.874 plus 5 puncte procentuale pe an, în cazul în care debitorul este un consumator, sau 9 puncte procentuale pe an, în celelalte cazuri. Cu toate acestea, dacă înainte de scadenţă obligaţia pecuniară era purtătoare

de dobîndă prevăzută de contract, în scopul determinării ratei dobînzii de întîrziere, creditorul poate înlocui rata prevăzută la art.874 cu rata dobînzii prevăzute de contract.

(3) Debitorul consumator are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întîrzierii plăţii este mai mic decît rata legală a dobînzii de întîrziere.

(4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispoziţiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.

(5) Pe perioada în care suma de bani nu este plătită la scadenţă cu justificare, debitorul datorează doar dobînda de întîrziere la rata prevăzută la art.874. Debitorul consumator nu datorează asemenea dobîndă de întîrziere.

(6) Orice clauza contrară dispoziţiilor prezentului articol în detrimentul consumatorului este lovită de nulitate absolută.

60. Art. 992 din Codul civil:

(1) Contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

61. Conform art. 1242 din Codul civil:

(1) Prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

62. Conform art. 1247 din Codul civil:

(1) Împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract. Dacă nu au fost stabilite dobânzi, el are dreptul să restituie împrumutul şi până la expirarea termenului. O asemenea restituire are ca efect rezoluţiunea împrumutului.

(2) Împrumutatul trebuie să restituie bunuri de calitatea şi în cantitatea bunurilor primite şi nimic mai mult, chiar dacă preturile au crescut ori au scăzut.

63. Art. 96 Cod de procedură civilă:

(1) instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenta juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

(2) Cheltuielile menţionate la alin. (1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

MOTIVAREA INSTANȚEI

64. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar și în raport cu argumentele indicate în cererea de apel, Colegiul civil consideră necesar de a admite apelul declarat de avocatul Zama Vitalie, în interesele apelantei Elena Izvoreanu, de a casa parțial hotărârea, în partea dobânzii de întârziere, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte prin care această pretenție urmează a fi respinsă, cât și cu modificarea hotărârii Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru din 5 februarie 2025 în sensul micșorării cuantumului cheltuielilor de judecată încasate de la Elena Izvoreanu în beneficiul lui Andrei Bodrug.

65. Colegiul civil reține, că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

66. Din materialul probator administrat, se atestă că prin recipisa din 25.04.2020, Elena Izvoreanu a împrumutat de la Andrei Bodrug suma de 10.000 euro, pe un termen de 6 luni. În cazul nerambursării împrumutului în termenul stabilit, pârâta s-a obligat să achite penalitate de 0,3 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere (f.d. 9).

67. Potrivit pretenţiei din 05.04.2023, reclamantul Andrei a informat pârâta Elena Izvoreanu privind nerespectarea obligaţiunilor asumate în temeiul recipisei din 25.04.2020 (f.d. 9), acordând pârâtei termen să achite datoria în decurs de 5 zile calendaristice (f.d. 19-20, 21).

68. Însă, dat fiind faptul că pârâta nu şi-a onorat obligaţiunea pecuniară asumată, reclamantul prin acţiunea înaintată, a solicitat încasarea de la pârâta Elena Izvoreanu, în beneficiul lui Andrei Bodrug, a datoriei în mărime de 10.000 euro, în baza recipisei din 25.04.2020, scadentă la 25.10.2020, a dobânzii de întârziere în sumă de 4382,4 EURO, pentru 903 zile de întârziere şi a penalităţii în mărime de 5400 EURO, pentru 180 de zile, cât și cheltuielile de judecată suportate în acest proces.

69. Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii și prin hotărârea din 5 februarie 2025 a admis cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Bodrug către Elena Izvoreanu cu privire la încasarea datoriei şi a cheltuielilor de judecată. A încasat de la Elena Izvoreanu, în beneficiul lui Andrei Bodrug, datoria în mărime de 10.000 (zece mii) euro, dobânda de întârziere în mărime de 4.382,40 (patru mii trei sute optzeci şi doi,40) euro, penalitatea în mărime de 5.400 (cinci mii patru sute) euro, convertiţi în valută naţională la cursul BNM, la momentul executării hotărârii, cheltuielile de judecată în mărime de 11.660 (unsprezece mii şase sute şaizeci) lei și cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 5.000 (cinci mii) lei.

70. Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, avocatul Zama Vitalie, în interesele apelantei Elena Izvoreanu, a solicitat casarea integrală a hotărârii judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 05 februarie 2025, cu respingerea integrală a cererii de chemare în judecată a reclamantului ca tardivă, fie ca neîntemeiată.

71. Cu referire la argumentele apelantei privind pretinsa tardivitate a cererii de chemare în judecată, Colegiul le apreciază ca fiind neîntemeiate și lipsite de suport factologic și juridic, motiv pentru care acestea urmează a fi respinse din următoarele considerente.

72. La acest capitol, Colegiul reține că, potrivit art. 267 alin. (1) din Codul civil, în redacția aplicabilă raportului juridic litigios, termenul general de prescripție extinctivă în interiorul căruia titularul unui drept subiectiv civil poate solicita apărarea acestuia pe calea acțiunii în justiție este de 3 ani. Totodată, termenul de prescripție începe să curgă din momentul în care dreptul la

acțiune devine exigibil, respectiv din data la care creditorul putea solicita executarea obligației asumate de debitor, la caz 25 octombrie 2020 (f.d. 9).

73. În speță, apelanta susține că suma litigioasă ar fi fost împrumutată încă în anul 2017, dar nu în anul 2020, astfel încât termenul general de prescripție ar fi fost depășit la momentul introducerii acțiunii. În susținerea acestei afirmații, apelanta face trimitere la Ordonanța Procuraturii municipiului Chișinău din 15 octombrie 2021, prin care s-a dispus refuzul pornirii urmăririi penale și clasarea procesului penal (f.d. 67-70).

74. Colegiul constată însă că această probă nu confirmă concluzia urmărită de apelantă, ci, dimpotrivă, relevă existența mai multor raporturi juridice distincte de împrumut desfășurate între părți pe parcursul anilor 2017-2020. Din conținutul ordonanței rezultă că Andrei Bodrug a remis familiei Izvoreanu, în mai multe tranșe, mijloace bănești în cuantum total de 45 350 euro, destinate dezvoltării unei afaceri, fiind întocmite recipise diferite, fiecare având propriul obiect, propria valoare și propriul termen de executare. Reieșind din faptul că între aceleași persoane au existat și alte raporturi juridice de împrumut anterior celui litigious, nu rezultă că toate aceste obligații constituie un singur raport juridic sau că termenul de prescripție trebuie calculat de la data primelor remiteri de bani.

75. Dimpotrivă, analiza înscrisului invocat de apelantă confirmă că obligația dedusă judecății își are izvorul într-o recipisă distinctă, întocmită la 25 aprilie 2020, prin care s-a consemnat remiterea sumei de 10 000 euro, cu obligația restituirii acesteia până la 25 octombrie 2020 (f.d. 9). Or, existența unor împrumuturi anterioare nu modifică natura juridică și autonomia obligației asumate prin această recipisă și nici nu influențează momentul de la care începe să curgă termenul de prescripție pentru creanța litigioasă.

76. Mai mult, din aceeași Ordonanță rezultă că, deși remiterea efectivă a sumei de 10000 euro a fost solicitată de Florin Izvoreanu, recipisa aferentă a fost semnată, la solicitarea acestuia, de către soția sa, Elena Izvoreanu, care și-a asumat în mod expres obligația de restituire. Prin urmare, indiferent de împrejurările care au determinat remiterea banilor sau de faptul că fondurile urmau să fie utilizate în interesul familiei ori al afacerii comune, raportul juridic obligațional dedus judecății s-a născut între Andrei Bodrug, în calitate de creditor și Elena Izvoreanu, în calitate de debitor, aceasta fiind persoana care a consimțit prin semnarea recipisei la asumarea obligației de restituire.

77. În consecință, dreptul reclamantului de a solicita executarea silită a obligației nu s-a născut la data remiterii banilor și cu atât mai puțin în anul 2017, ci la data la care obligația a devenit exigibilă, respectiv 25 octombrie 2020, termenul convenit de părți pentru restituirea împrumutului. Numai din acest moment creditorul a fost îndreptățit să pretindă executarea obligației și, implicit, numai de la această dată a început să curgă termenul general de prescripție extinctivă.

78. Or, acțiunea introductivă a fost depusă la 19 aprilie 2023, așadar anterior împlinirii termenului general de 3 ani calculat de la data scadenței obligației, fiind introdusă în interiorul termenului legal de prescripție.

79. Colegiul reține că susținerile apelantei privind pretinsa prescriere a dreptului material la acțiune se întemeiază pe o interpretare eronată a probelor administrate și pe confundarea mai multor raporturi juridice de împrumut distincte, fiecare având un obiect și un termen propriu de executare. Or, în lipsa unor probe care să demonstreze că obligația dedusă judecății a devenit exigibilă anterior datei de 25 octombrie 2020, nu există niciun temei pentru a considera că termenul general de prescripție era împlinit la data sesizării instanței.

80. Prin urmare, Colegiul concluzionează că acțiunea a fost promovată în termenul de prescripție prevăzut de art. 267 alin. (1) din Codul civil, iar argumentele apelantei privind tardivitatea cererii sunt nefondate și nu pot constitui un temei pentru respingerea acțiunii, motiv pentru care apelul sub acest aspect urmează a fi respins.

81. În același timp, Colegiul civil va respinge argumentele apelantei prin care se solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, acestea fiind contrazise de materialul probator administrat în cauză și de normele dreptului material incidente raportului juridic dedus judecății.

82. Astfel, din actele dosarului rezultă cu certitudine că prin recipisa din 25 octombrie 2020 Elena Izvoreanu a confirmat primirea cu titlu de împrumut de la Andrei Bodrug a sumei de 10.000 euro, obligându-se să restituie suma respectivă în termen de 6 luni (f.d. 9). Recipisa respectivă constituie o probă scrisă aptă să confirme atât remiterea efectivă a mijloacelor bănești, cât și asumarea expresă a obligației de restituire a acestora la termenul convenit de părți.

83. Prin urmare, între Andrei Bodrug, în calitate de împrumutător și Elena Izvoreanu, în calitate de împrumutat, s-a născut un raport juridic obligațional izvorât din contractul de împrumut, raport în cadrul căruia fiecare dintre părți și-a asumat obligațiile corespunzătoare: reclamantul și-a executat obligația principală prin remiterea sumei împrumutate, iar pârâtei îi revenea obligația corelativă de a restitui suma primită în termenul convenit. Odată ce creditorul și-a executat prestația, obligația debitorului de restituire a devenit exigibilă la expirarea termenului contractual, iar neexecutarea acesteia atrage răspunderea civilă contractuală.

84. Totodată, materialele cauzei confirmă că, anterior sesizării instanței de judecată, reclamantul a întreprins demersurile necesare pentru soluționarea amiabilă a litigiului. Astfel, prin pretenția din 05 aprilie 2023, Andrei Bodrug a notificat-o pe Elena Izvoreanu despre neexecutarea obligației de restituire a împrumutului rezultat din recipisa din 25 octombrie 2020, solicitând achitarea benevolă a datoriei în termen de 5 zile calendaristice de la recepționarea notificării (f.d. 19-21).

85. Cu toate acestea, apelanta nu a dat curs solicitării formulate, nu a restituit suma împrumutată și nici nu a administrat probe pertinente și concludente care să confirme executarea obligației asumate sau existența unor cauze legale care ar fi înlăturat ori suspendat obligația de restituire. Prin urmare, contestarea pretențiilor reclamantului, în lipsa unor dovezi pertinente și concludente, nu este suficientă pentru a răsturna forța probantă a recipisei și nici pentru a înlătura efectele juridice ale raportului obligațional născut între părți.

86. În aceste condiții, Colegiul reține că reclamantul a făcut dovada atât a existenței creanței, cât și a neexecutării obligației de către debitor, fiind întrunite toate condițiile pentru admiterea cererii privind încasarea sumei datorate. Colegiul reține că, odată cu expirarea termenului de

executare a obligației asumate prin recipisă și ulterior notificării prealabile expediate de creditor, debitorul nu și-a executat obligația de restituire a sumei împrumutate și nici nu a prezentat dovezi care să justifice imposibilitatea executării ori stingerea obligației. În aceste condiții, aceasta a fost pusă în întârziere, fiind incidente efectele juridice ale neexecutării obligației contractuale.

87. Astfel, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, în cazul obligațiilor pecuniare, creditorul nu poate pretinde, pentru aceeași perioadă de întârziere, concomitent dobânda de întârziere și penalitatea, dacă prin lege sau prin contract nu este prevăzut altfel. Norma respectivă consacră principiul interdicției dublei reparări a acelorași consecințe prejudiciabile generate de întârzierea executării unei obligații bănești, având drept scop evitarea cumulării unor sancțiuni cu aceeași natură juridică și aceeași finalitate compensatorie.

88. În speță, potrivit recipisei din 25.04.2020, în cazul nerambursării împrumutului în termenul stabilit, pârâta s-a obligat să achite penalitate de 0,3% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, penalitate care reprezintă o clauză penală convențională destinată să sancționeze întârzierea debitorului și să acopere prejudiciul prezumat cauzat creditorului prin executarea tardivă.

89. Întrucât debitorul Elena Izvoreanu nu și-a executat obligația nici după expirarea termenului contractual și nici după notificarea prealabilă adresată de creditorul Andrei Bodrug, în mod întemeiat prima instanță a reținut existența temeiurilor legale pentru angajarea răspunderii contractuale și pentru obligarea acesteia, pe lângă restituirea debitului principal, la plata penalității convenite de părți în sumă de 5400 euro, pentru perioada de 180 zile, aceasta reprezentând consecința juridică a neexecutării culpabile a obligației asumate.

90. Cu toate acestea, Colegiul constată că prima instanță a aplicat în mod eronat dispozițiile legii materiale atunci când, pe lângă penalitate, a dispus și încasarea dobânzii de întârziere pentru aceeași perioadă de neexecutare. Or, atât dobânda de întârziere, cât și penalitatea reprezintă forme ale răspunderii civile pentru executarea tardivă a unei obligații pecuniare, având aceeași finalitate juridică, și anume compensarea creditorului pentru întârzierea executării obligației de plată.

91. În lipsa unei prevederi legale sau contractuale care să autorizeze în mod expres cumulul acestor două remedii pentru aceeași perioadă de întârziere, aplicarea lor concomitentă contravine dispozițiilor imperative ale art. 942 alin. (4) din Codul civil. Admiterea unui asemenea cumul ar conduce la o dublă sancționare a aceleiași neexecutări și, implicit, la acordarea unei duble reparații pentru același prejudiciu, ceea ce legea interzice în mod expres.

92. Prin urmare, Colegiul concluzionează că soluția primei instanțe este legală în partea privind încasarea debitului principal și a penalității contractuale, însă este neîntemeiată în partea referitoare la încasarea dobânzii de întârziere, aceasta urmând a fi exclusă din dispozitivul hotărârii, întrucât contravine dispozițiilor art. 942 alin. (4) din Codul civil. Astfel, creditorul este îndreptățit să beneficieze de sancțiunea contractuală reprezentată de penalitate, însă nu și de cumularea acesteia cu dobânda de întârziere pentru aceeași perioadă de executare tardivă a obligației bănești.

93. În ceea ce privește cheltuielile de judecată, Colegiul reține că acestea au caracter accesoriu față de pretențiile deduse judecății, iar soluția asupra lor este condiționată de rezultatul examinării fondului litigiului. În consecință, orice modificare a hotărârii în partea privind întinderea pretențiilor admise atrage, în mod necesar, și reindividualizarea cheltuielilor de judecată suportate de părți, în vederea respectării principiului proporționalității.

94. În speță, Colegiul a constatat că hotărârea primei instanțe urmează a fi modificată în partea privind încasarea dobânzii de întârziere, întrucât, potrivit art. 942 alin. (4) din Codul civil, creditorul nu poate pretinde concomitent, pentru aceeași perioadă de întârziere, atât penalitatea, cât și dobânda de întârziere, în lipsa unei prevederi legale sau contractuale care să permită un asemenea cumul. Ca urmare, cuantumul pretențiilor admise în favoarea reclamantului se reduce față de cel stabilit prin hotărârea primei instanțe.

95. Or, potrivit regulilor privind repartizarea cheltuielilor de judecată, partea care a pierdut procesul suportă cheltuielile de judecată numai în măsura în care acestea corespund pretențiilor admise. Așadar, atunci când instanța de apel modifică soluția asupra fondului și reduce întinderea drepturilor recunoscute reclamantului, aceasta este obligată să procedeze și la recalcularea taxei de stat și a celorlalte cheltuieli de judecată acordate în beneficiul acestuia, astfel încât acestea să reflecte proporția în care acțiunea a fost admisă definitiv.

96. În aceste condiții, menținerea în întregime a cheltuielilor de judecată stabilite de prima instanță ar crea un dezechilibru procesual, întrucât ar obliga apelanta să suporte cheltuieli calculate în raport cu pretenții care, în urma controlului judiciar exercitat în apel, nu au fost recunoscute ca întemeiate. O asemenea soluție ar contraveni principiului proporționalității și celui al reparării cheltuielilor efectiv justificate de soluția pronunțată asupra fondului cauzei.

97. Prin urmare, având în vedere reducerea valorii pretențiilor admise, Colegiul apreciază necesară și proporțională modificarea hotărârii și în partea referitoare la cheltuielile de judecată, prin diminuarea sumei încasate cu titlu de taxă de stat de la 11.660,00 lei la 9.718,68 lei, cuantum corespunzător valorii pretențiilor admise în mod definitiv.

98. De asemenea, aceeași concluzie se impune și în privința cheltuielilor pentru asistență juridică. Deși reclamantul Andrei Bodrug a beneficiat de servicii juridice acordate de avocatul Artur Zagorneanu, pe parcursul examinării cauzei, obligația părții adverse de a le suporta nu este una absolută, ci trebuie apreciată prin prisma rezultatului final al litigiului, a proporției în care pretențiile au fost admise, precum și a caracterului necesar și rezonabil al cheltuielilor solicitate. În contextul în care hotărârea primei instanțe este modificată prin reducerea întinderii pretențiilor admise, se impune și diminuarea corespunzătoare a cheltuielilor de asistență juridică ce urmează a fi recuperate de la apelanta Elena Izvoreanu.

99. În consecință, Colegiul consideră echitabil și conform principiului proporționalității ca suma încasată cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică să fie redusă de la 5 000,00 lei la 4 000,00 lei, cuantum care reflectă atât volumul activității desfășurate de reprezentantul reclamantului, cât și măsura în care acțiunea a fost admisă în urma examinării apelului. O asemenea soluție asigură un just echilibru între dreptul părții câștigătoare de a-și recupera

cheltuielile necesare ocazionate de proces și obligația părții adverse de a suporta numai acele cheltuieli care sunt proporționale cu pretențiile admise în mod definitiv.

100. Din considerentele expuse, Colegiul civil constată că prima instanță a aplicat eronat normele dreptului material în partea referitoare la cumulul dobânzii de întârziere cu penalitatea și, în consecință, a pronunțat o hotărâre parțial neîntemeiată. Prin urmare, apelul declarat de avocatul Zama Vitalie, în interesele apelantei Elena Izvoreanu, urmează a fi admis, iar hotărârea primei instanțe urmează a fi casată în partea admiterii pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte.

101. În consecință, cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Bodrug către Elena Izvoreanu, în partea privind încasarea dobânzii de întârziere, urmează a fi respinsă ca neîntemeiată, iar cuantumul cheltuielilor de judecată urmează a fi micșorat în raport cu întinderea pretențiilor admise. În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 5 februarie 2025 urmează a fi menținută fără modificări.

102. În conformitate cu prevederile art. art.385 lit. c), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

D E C I D E :

Se admite cererea de apel declarată de avocatul Zama Vitalie, în interesele apelantei Elena Izvoreanu.

Se casează parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 5 februarie 2025, în partea admiterii pretenției privind încasării dobînzii de întîrziere, și în această parte se emite o nouă hotărâre, prin care :

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Andrei Bodrug către Elena Izvoreanu în partea încasării dobînzii de întîrziere, ca neîntemeiată.

Se micșorează suma încasată cu titlu de cheltuieli de judecată în beneficiul lui Andrei Bodrug de la Elena Izvoreanu pentru taxa de stat de la 11660,00 lei (unsprezece mii șase sute șaizeci lei 00 bani) la suma de 9718,68 (nouă mii șapte sute optsprezece lei 68 bani), și pentru servicii juridice de la 5000,00 lei (cinci mii 00 bani) la suma de 4000,00 lei (patru mii lei 00 bani).

În rest, hotărârea se menține.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
Judecător — Diana Corlăteanu

Judecătorii: — Eleonora Badan-Melnic

Roman Pascari